

Sulat si Paul pu si Titusin Pahāti sabab sulat si Paul pu si Titusin

Si Titus inin bangsa Girik. Masa miya'an bata' pe si Titus. Sandel iye pu si Isa Almasi pegge' takalene me' usihat si Paulin. Duk tinabangan we' ne si Paul si hinangnen. Kapangandelan te'ed iye.

Lumengngan siye nindew me' kalahatan sinduwe bakas pagusihatan si Paulin. Dambuwa' me' lahat pap̄thanden dambuwa' pū' inēnan Kerete. Manjari pagsōng tahala' ne siye amban pū' miya'an, dina'ak we' si Paul si Titus pa' amban dahu' la' ingahatul me' masandel pu si Isa mala'ihin.

Tu'u si sulat inin tinolo'an we' si Paul si Titus bang sa'ingge pamene' me' a'a hinang bahi' me' masandel pu si Isahin duk bang sa'ingge kawul-pi'il mahāpin. Sinessa'an isab iye we' si Paul dina'ak pinages me' guru magtolo' mangga'i mabennalin, pegge' sabab pagtolo'den magjawab me' katindegan si Isa Almasihin duk magpa'il ne siye.

¹ Sulat inin amban aku, si Paul. Aku inin dara'akan Tuhanin duk kawakilan ku we' Isa Almasi dina'ak magmahalayak lapalnen. Tapene' ku dina'ak pī si me' a'a bakas pinene' we' Tuhanin nabangan siye supaya pasōng sandelde si iyehin, duk supaya isab pasōng kata'uhande tolo' mabennalin, iye tolo' āgamaten bi.

² Tapene' ku isab nolo'an siye duk du ase-asede umul ga' niya' tamanannen. Umul miya'an bakas

pananggup Tuhanin masa awwalley ga' pe pina-panjari dunyahin duk ga'i magdusta' Tuhanin.

³ Manjari pagta'abut ne ellew pangeddewnen pinaguwa' ne we' ne lapalnen. Lapalne inin pinangandel si aku dina'ak minahalayak we' Tuhan manimbul kitehin bi. Duk iye ne inin minahalayakkun.

⁴ Pasampayku sulat inin si ka'u, Titus. Kuwe' anakte kew lasiya' pegge' sali' du kite sandel pu si Isa Almasi. Karayaw kew luwal ipat Samate bi Tuhanin duk Isa Almasi manimbul kitehin bi. Karayaw isab pasanyangde dem ateynun.

Me' hinang si Titus la'i si Kerete

⁵ Inambanan kew we' ku lu'u si pū' Kerete supaya tahatulnu me' mangga' ma'ubusin, duk supaya kew isab makapene' me' a'a hinang bahi' si me' a'a masandel pu si Isa Almasihin si kēmon kalahat-lahatan si pū' Kerete. Esseb-essebun panolo'ku si ka'uhin:

⁶ bahi'in subey ga' niya' salla'-salla'ne duk subey dambuwa' hadja andanen. Me' anaknen subey sandel pu si Isa Almasi, duk subey ga'i tuwas kōkden duk subey siye ga'i nganduhulan napsuden.

⁷ Pegge' bang a'ahin nakura' si langgal duk pinangandel si iye hinang Tuhanin subey ga' niya' salla'-salla'ne. Subey iye ga'i abbuhan duk ga'i mura panas kōknen. Subey iye ga'i maginuman duk ga'i bingis duk ga'i napsuhan si sīn.

⁸ Bang niya' a'ane subey siye addatanne te'ed duk subey kasinnahanne kēmon mahāpin. Subey iye ta'u mages dinen duk subey iye bentel. Subey

iyē nuhut Tuhanin dambūs-būs ateynen duk subey ga'i ūtanne napsunen.

⁹ Subey te'ed iye pateteg si lapal kapangandelanin, iye bakas panolo' si iyehin. Manjari ta'u du iye magtolo' si me' sinduwehin tolo' mabennalin duk ta'u isab iye nambungan me' a'a manguntarahan tolo' inin duk akahanne siye bang ine kasala'anden.

¹⁰ Pegge' ekka me' a'a tuwas kōkden duk ga'i nuhut tolo', lagi' ne me' sawe'bi sinduwe masandel pu si Isahin bakas manuhut āgama Yahudihin. Me' a'a miya'an ga' niya' kagunahan bissāden duk akkalande hadja a'ahin.

¹¹ Subey siye pagesnu pegge' ekka me' magtewtey-anakin sasew sabab pagtolo'de mangga'i subey panolo'den. Duk magtolo' hadja siye duk siye makasangka sīn.

¹² Dambuwa' pagkaside, a'a langkew bangsa Kerete bakas magpa'in, “Me' bangsa Kerete inin luwal siye magdusta', bingis siye kuwe' hayep talun, dahaga' siye, duk bulasan pe siye.”

¹³ To'o pina'inne miya'an. Hangkan hep sagdahun me' a'a magtolo' miya'an supaya siye kaha-gad si tolo' mabennalin.

¹⁴ Pagesun siye duk ne ga'i asipde me' kissa-kissa me' Yahudi mangga'i mato'ohin duk supaya ga'i ne tuhutde me' panganda'akan hinanghinang manusiya'in hadja. Me' a'a mangahinang panganda'akan miya'an tinayikutan we' de tolo' mabennalin.

¹⁵ Bang a'ahin sutsi pagateynen bisan ine-ine sutsi du si iye. Saguwa' si a'a mangga'i sutsi

pagateynen bu ga' pe iye sandel pu si Isa Almasi, ga' niya' sutsi si iye pegge' la'at du dem ateynen duk pikilannen duk ga'i pagpa'ilne hāp duk la'atin.

¹⁶ Me' a'a miya'an, pa'inde we' kata'uhande Tuhanin saguwa' hinangden ga'i magsali' duk bissāden. Makabunsi-bunsi siye duk ga'i siye nuhut tolo', ga'i siye kapaghinangan hāp.

2

Tolo' mabennalin

¹ Saguwa' ka'u, Titus, pagtolo'nun subey magsali' duk tolo' mabennalin.

² Tolo'anun me' lella mabahi'in we' subey ga'i ūtande napsuden duk subey pahāpde addatden duk subey hāp isab pikilanden. Subey siye sandel te'ed pu si Isa. Subey kalasahande pagkasiden duk subey siye masandal te'ed.

³ Sa miya'an isab panolo'un si me' dende mabahi'in. Subey hāp addatden supaya kasulutan Tuhanin si siye. Subey siye ga'i ngalimutan sawe'de duk ga'i maginuman. Me' panolo'den subey hāp.

⁴ Manjari katolo'ande me' dende mabata'in supaya kalasahande me' elladen duk me' anakden

⁵ duk supaya hāp pikilanden duk petten siye duk ma'ase' siye si sawe'de. Subey siye matuyu' maghinang diyalem luma' duk subey tuhutde kin-abaya'an elladen. Bang sa miya'an addat me' dende mabata'in ga'i diyawa'an me' a'ahin lapal Tuhanin.

⁶ Damikkiyan tolo'anun isab me' lella mabata'in we' subey hāp pikilanden.

⁷ Ka'u Titus, subey hāp manamal kawul-pi'ilnun duk batukan me' sawe'nun addatnun. Duk bang kew magtolo' subey bentel hadja pagtolo'nun duk subey magtewwa' bo'ohannun duk lapal Tuhan pamanolo'nun.

⁸ Bissānun subey hāp hadja supaya ga' diyawa'an me' a'ahin pagtolo'nun, duk supaya isab iya' me' kuntaraten bi pegge' ga' du niya' jān pangandiyawa'ande kite bi.

⁹ Tolo'anun me' banyaga'in we' subey siye nuhut kēmon panganda'akan amuden duk subey sulutde amuden. Subey siye ga'i ngajampa amuden.

¹⁰ Subey ga'i tangkewande amuden saguwa' subey pakitehande we' kapangandelan te'ed siye duk a'a bentel siye supaya kahāpan me' a'ahin si panolo'ten bi sabab Tuhan manimbul kitehin bi.

¹¹ Manjari, pinakitehan we' Tuhanin si me' manusiya'in we' malasa duk ma'ase' iye si siye. Duk sabab lasanen duk ase'nen tatimbul me' manusiya'in kēmon.

¹² Amban lasane duk ase'ne miya'an tolo'an Tuhanin kite bi we' subey ga'i ūtante bi napsuten bi duk subey lebbahante bi kēmon mangga'i makabo'o kite bi tudju Tuhanin. Subey hāp te'ed pikilanten bi duk subey kite bi me' a'a bentel. Subey isab kite bi nuhut kēmon panganda'akan Tuhanin tiggelante bi tu'u si dunya

¹³ sasangte bi ngagadan ellew pagkēg-kēgan inase-aseten bi bang pitu ne balik Tuhan Mabalakatanin, iye Isa Almasi manimbul kitehin bi. Bang pitu iye takitete bi sahayanen.

¹⁴ Si Isa Almasi maglilla' matey supaya kite bi lekkatne duk paluwasne amban kēmon mala'atin. Kabaya'annen we' sutsi ateyten bi duk kite bi manjari me' a'a suku' si iyehin duk iye hadja kin-abaya'anten bi maghinangan hāp.

¹⁵ Iye ne miya'an panolo'un si me' a'ahin duk pagesun siye bang siye maghinang la'at pegge' niya' kapatutnu mages siye duk nolo'an siye. Ga' niya' subey ngandiyawa'an ka'u.

3

Kawul-pi'il me' masandel pu si Isa Almasihin

¹ Pa'essebanun me' a'a masandel pu si Isa Almasi malu'uhin we' subey siye maglilla' si me' magbaya'in duk si me' sinduwe taga kapatutin duk subey tuhutde panganda'akanden. Duk subey siye patabang ine-ine hāp hinang gubelnohin.

² Tolo'anun siye ga'i dina'ak missā-missāhan sine-sine. Subey siye ga'i magsasa'-sasa' saguwa' subey siye magay. Subey addatande kēmon a'ahin.

³ Pegge' kite bi isab matu'uhin awam kite bi duk ga'i kite bi nuhut tolo'. Luwal kite bi ka'akkalan. Luwal kite bi nuhut kabaya'anten bi hāp-la'at. La'at hadja dem ateyten bi duk luwal kite bi ngajidjil sawe'ten bi. Kabunsihan kite bi we' me' a'ahin duk bunsu isab kite bi si siye.

⁴ Saguwa' pinakitehan we' Tuhan manimbul kitehin bi we' malasa duk ma'ase' iye si me' manusiya'in.

⁵ Tinimbul kite bi we' ne duma'in pegge' maghinang hāp kite bi saguwa' pegge' ma'ase' iye si

kite bi. Kuwe' bantuk kinoso'an we' ne lege dem ateyten bi duk inurungan ne kite bi umul ba'ahu we' Niyawa Sutsihin duk inanakan ne kite bi balik.

⁶ Ekka kahāpan pinangurung si kite bi pegge' pinapitu we' Tuhanin Niyawa Sutsihin sabab Isa Almasi manimbul kitehin bi.

⁷ Pegge' malasa duk ma'ase' Tuhanin si kite bi hangkan inampun duk hināp kite bi we' ne duk hangkan tepe si kite bi du umul salama-lama inase-aseten bi.

⁸ Bennal te'ed pina'inku inin.

Kabaya'ankun we' matuyu' kew magtolo' si me' a'ahin we' subey te'ed tuhutde tolo'ku dem surat inin supaya sasuku sandel si Tuhanin luwal hadja kinabaya'anden maghinang hāp. Kēmon inin hāp duk niya' kagunahanne si kēmon me' a'ahin.

⁹ Saguwa' halli'anun me' a'a magjawab ga' niya' kagunahanne duk bang niya' magsuwisuwi sabab me' ēn kapapu'ande me' pangkatmamangkat, duk da'a kew matuk bang niya' magsasa' sabab sara' si Musa ley. Kēmon miya'an ga' du niya' kagunahanne.

¹⁰ Bang niya' sawe'bi magpa'il me' masandel pu si Isa Almasihin, pagesun iye mintedde atawa minduwe. Ubus bang ga'i iye ngasip da'a ne iye hinangun ine.

¹¹ Kata'uhannu du we' a'a sa miya'an libuwad duk dusehan. Duk sabab dusenen kata'uhan we' sala' iye.

Panessa' si panambusan

¹² Sōng da'akku piyu si ka'u, Titus, sine-sine siye si Artemas ke atawa si Tikikus. Bang tekka iye

lu'u si ka'u ge'esananun te'ed pī si puweblo Nikopolis duk kite magkasuwa' la'i. Mabaya' ku patenna' la'i bang baytu haggut.

¹³ Tabanganun Apollos duk si Senas, abugawin bang pala'us ne siye lumengngan. Urunganun siye ine-ine kulang si siye.

¹⁴ Tolo'anun me' sawe'ten bi malu'u masandel pu si Isa Almasihin we' subey siye matuyu' maghinang hāp duk subey siye nabang si me' a'a kakulanganin. Sa miya'an niya' kagunahan hinanganden.

¹⁵ Kēmon sawe'ku matu'uhin mabo'o bissā we' essebde kew. Akahanun isab kēmon mamalasa si kamihin, pegge' sali' kite bi sandel pu si Isa Almasi, we' esseb kami siye. Karayaw luwal ka'am ipat Tuhanin. *Wassalam*

Yakan Bible
Ruth, Jonah, the New Testament, and portions of
Genesis in the Yakan language of the Republic of the
Philippines

copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yakan

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0001493b-891c-5dba-a045-693804fc5034